

«РОЗУМНА» ЕКОНОМІКА ЯК СКЛАДОВА УСПІШНОГО РОЗВИТКУ «РОЗУМНИХ» МІСТ

Міста розвиваються швидкими темпами. Більше половини населення планети зараз проживає в містах. Очікується, що до 2050 року ця цифра зросте до 68% за даними ООН [4].

Разом зі зростанням населення з'являються нові проблеми, оскільки міста прагнуть покращити все, від інфраструктури і до зв'язку. Багато хто бачить у цьому життєздатні можливості для бізнесу, розробки технологій, які допоможуть містам ефективно забезпечити належне функціонування (енергію, транспорт, ресурси, робочі місця та послуги для своїх жителів).

Як результат міста проходять цифрову трансформацію – перетворюються на «розумні» міста. Однією зі складових успішного розвитку «розумних» міст є розумна (смарт-) економіка. Завдяки інноваційному зростанню і трансформації процесів пов'язаних із появою нових технологій, її розвиток відбувається в усьому світі і в усіх сферах життя суспільства. Однак цифрова економіка розвивається нерівномірно в різних країнах і регіонах, створюючи як нові можливості, так і бар'єри, які необхідно подолати для успішного ведення підприємницької діяльності на цифрових платформах. Дані перетворюються в сучасному середовищі в новий фактор виробництва, що дозволяє створювати цінність для споживача і вибудовувати бізнес-активність на іншому технологічному рівні. У зв'язку з цим, смарт-економіка і проблематика її побудови стає однією з найважливіших тем, досліджуваних різними зарубіжними і українськими вченими.

Загалом концепція розумної економіки використовується як інноваційна економіка, заснована на Індустрії 4.0 і різноманітних мережах. Інколи концепція розумної економіки використовується як сталий розвиток з такими визначеннями, як “зелена економіка”, “зелена індустрія” для опису сучасної ефективної економіки. ЮНЕП визначає зелену економіку як економіку, яка сприяє «підвищенню добробуту людей та соціальної справедливості при значному зниженні екологічних ризиків та екологічних проблем [3]. Програма ООН з навколишнього середовища показує, що «зелена» економіка стає новим двигуном зростання, сприяє створенню гідних робочих місць і життєво важливим фактором у ліквідації бідності. Розумна економіка – це зелена економіка; вона заохочує скорочення кількості CO в промисловості і пропонує інвестувати в «чисту економіку» [2].

Існує безліч концепцій використання «розумних» середовищ у найрізноманітніших галузях: проекти розумної транспортної системи, розумного виробництва, розумних будівель (будинків), розумних міст і т.д.. Багато дослідників розглядають розумну економіку, особливо в контексті економіки

розумного міста. Цільова група Міжнародного спілки електров'язку (МСЕ) запропонувала універсальне визначення «розумних стійких міст». В цілому виділяють такі загальні характеристики розумної економіки, які в сукупності дозволяють виявити її специфіку [1]:

- інновації та економіка знань: впровадження інновацій, підвищення продуктивності і зниження витрат у всіх секторах економіки;
- економіка навчання: навчання є найбільш важливим процесом у всіх сферах економіки;
- цифрова економіка: широке використання інформаційних і телекомунікаційних технологій в економіці;
- конкурентоспроможна економіка: здатність конкурувати на глобальному рівні і бути відкритою, використовуючи знання та інновації. Відбувається конкурентна боротьба, заснована на підвищенні прибутку, продуктивності, якості, ефективності використання ресурсів і витрат (особливо накладних витрат) і скороченні відходів;
- зелена економіка: реалізація принципів сталого розвитку, націленість на створення «чистої» економіки, вільної від забруднення, і ефективне споживання енергетичних ресурсів;
- мережева економіка: розвиток мереж компетенцій між університетами, бізнесом та урядом;
- соціально відповідальна економіка: підприємства та організації характеризуються економічною, етичною, юридичною та філантропічною відповідальністю. Дослідження виявили різні визначення «розумної економіки» в науковій літературі і в різних стратегічних документах.

Визначення стратегічних заходів здатне забезпечити більш екологічно чисті та економічно обґрунтовані рішення деяких проблем економік, що розвиваються, таких як Україна. Метою подальших досліджень є аналіз концепції розумної економіки для визначення стратегічних заходів, спрямованих на сталий розвиток регіонів України.

Перелік використаних джерел:

1. DESI 2018. The Digital Economy and Society Index. URL: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi> (Last accessed 28.01.2022).
2. Положення набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 жовт. 2015 р. № 835. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/835-2015-п> (Last accessed 24.01.2022).
3. Smart Factory – розумне виробництво. URL: <https://www.it.ua/knowledge-base/technology-innovation/smart-factory> (Last accessed 26.01.2022).
4. What Are Smart Cities? URL: <https://www.cbinsights.com/research/what-are-smart-cities> (Last accessed 24.01.2022).